

Talepapir

Arrangement: Samrådsspørgsmål H (alm. del) UUI

Hvornår: 21. september 2023, kl. 10.00 – 11.30

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål H:

”Hvad mener ministrene om eksperters vurdering af, at der sker flere æresdrab i Danmark, end vi tror, og vil ministrene redegøre for, hvilke konkrete initiativer regeringen har til hensigt at indføre for at sætte ind over for social kontrol, trusler om æresdrab og æresdrab i indvandrermiljøer? Der henvises til artiklen ”Forhenværende anklagere med iøjnefaldende opråb: Æresdrab kan være gået under radaren i Danmark” fra Berlingske Tidende den 31. juli 2023.”

11. september 2023

Sags nr. 2023 - 13207
Akt-id 2433845

Svar:

- Tak for spørgsmålet.
- Ligestillingsministeren og jeg har aftalt, at jeg indleder besvarelsen af samrådsspørgsmålet.

[Generelt om æresrelaterede vold og æresdrab]

- Jeg vil gerne starte med at slå fast, at jeg selvfølgelig finder æresrelateret vold og æresdrab fuldstændig uacceptabelt. I enhver henseende.
- Når vi taler om æresrelateret vold og æresdrab tilføjes en yderligere dimension til forbrydelsen, nemlig æresbegrebet. Det synes jeg gør handlingerne om muligt endnu mere frastødende.
- Ære, skam og kontrol bliver pludseligt afgørende begreber, som afgør menneskers skæbne.
- Ære har i denne sammenhæng rod i formørkede religiøse opfattelser af, at familiens ære er hævet over det enkelte menneskes frihedsrettigheder.
- Skam er ofte noget, som kvinden beskyldes for at kaste over familien. Skammen retfærdiggør vold og i de værste tilfælde drab.
- Men det starter med kontrollen.

- Negativ social kontrol er kendetegnet ved at være accepteret af en større gruppe. Familien, den religiøse gruppe, klanen, det kulturelle netværk, boligområdet.
- Så der er sjældent tale om én udøver. Der er derimod ofte tale om en gruppe af udøvere. Et stærkt kollektiv i de ekstreme religiøse miljøer og et korrigerende fællesskab i mere sekulære miljøer.
- Tal og undersøgelser taler desværre et tydeligt dystert sprog. Lad mig give et par eksempler:
- I 2022 havde sikkerhedskonsulenterne 522 sager om æresrelaterede konflikter, ligesom de var involveret i 41 nye sager om genopdragelsesrejser eller ufrivillige udlandsophold, hvor borgeren befandt sig i udlandet.
- RED Rådgivning modtog i 2022 mere end 2.000 henvendelser, hvor de hyppigste årsager var social kontrol, psykisk vold, trusler, og fysisk vold, ligesom RED Safehouse, [som er sikre bosteder/krisecentre rettet mod udsatte for æresrelaterede konflikter] sidste år modtog mere end 200 henvendelser om bl.a. fysisk og psykisk

vold og trussel om drab fra familie og/ eller kærestes familie.

- Og på de almindelige kvindekrisecentre ser vi også, at kvinder med indvandrer- eller efterkommerbaggrund er klart overrepræsenterede.
- LGBT+ personer med etnisk minoritetsbaggrund er særligt udsatte. En undersøgelse fra 2022 viser, at 14 pct. af de nydanske LGBT+personer har oplevet volds-trusler fra deres familie eller families omgangskreds på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet. Og 6 pct. har oplevet at blive udsat for fysisk vold.
- Det hører absolut ingen steder hjemme. Vi skal sætte ind over for selvbestaltede regimer baseret på ære, skam og kontrol.
- Det danske samfund bygger på indiskutable værdier om det enkelte menneskes frihed og rettigheder. Uanset køn. Uanset kulturel baggrund. Og uanset seksuel orientering.
- Det er værdier, der ikke kan gradbøjes kulturelt.

- Der må ikke herske nogen tvivl om, at regeringen prioriterer kampen mod negativ social kontrol og æresrelateret vold meget højt.
- Der er allerede gjort meget i den kamp.

[Konkrete indsatser mod negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter]

- Indsatsen med at forebygge og modvirke negativ social kontrol har været et politisk fokusområde for skiftende regeringer. Og med støtte fra brede politiske flertal.
- For eksempel kom der tilbage i 2016 en national handlingsplan til forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol med et bredt katalog af konkrete initiativer.
- Og i 2021 indgik den tidligere regering [Socialdemokratiet] en aftale med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om udmøntning af en finanslovramme på 40 mio. kr. til en styrket indsats mod negativ social kontrol.

- Der er også gennemført flere vigtige lovændringer på området. Der er for eksempel indført forbud mod religiøse vielser af mindreårige, ligesom det er tydeliggjort, at negativ social kontrol kan straffes som psykisk vold.
- Det nationale team af sikkerhedskonsulenter yder national rådgivning til fagpersoner og borgere om håndtering af sager om æresrelaterede konflikter og trusler om vold og drab.
- Dette er blot få eksempler på initiativer i en bred vifte af indsatser.
- Men vi skal gøre endnu mere for at forebygge og stoppe negativ social kontrol. Før den eskalerer til æresrelateret vold og i værste tilfælde drab.
- Det er også en klar målsætning, vi har skrevet ind i regeringsgrundlaget.

[Regeringens kommende indsatser mod negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter]

- Som et næste større skridt etablerer regeringen et *Nationalt Center for Indsatser mod Negativ Social Kontrol og Æresrelaterede Konflikter*.
- Negativ social kontrol kan finde sted hvor som helst. Både i hjemmet bag de lukkede døre. Og i de offentlige rum. Selv dér, hvor vi måske ikke lige forestiller os det. I skolegården. På uddannelsesinstitutionerne. På arbejdsmarkedet. For også hér er der øjne, der overvåger, om en ung kvinde eller mand opfører sig på den måde, som familien og det kulturelle netværk kræver.
- Det er derfor vigtigt, at rammen for den overordnede koordinering af indsatserne styrkes. På tværs af myndigheder. Den æreskulturelle tvang kender nemlig ingen grænser.
- En af de vigtigste opgaver for det nye center bliver derfor at samle trådene, øge videngrundlaget og styrke koordineringen. Vi har nemlig brug for et bedre og mere samlet videngrundlag. Vi har brug for en samlet offentlig indsats, der trækker i samme retning.

- Centret skal være med til at sikre en sammenhængende indsats. Så udfordringer på ét område – for eksempel uddannelse – ikke søges løst isoleret, men derimod i sammenhæng med de øvrige indsatser.
- Det nye center skal også være med til at sikre, at vi fastholder fokus på forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Og at vi kan møde nye typer af udfordringer med nye indsatser.

[Afsluttende bemærkninger]

- Vi bliver nødt til at være realistiske. Æresrelateret vold og negativ social kontrol har dybe rødder i nogle ekstreme religiøse miljøer, der grundlæggende ikke hører hjemme her.
- Udfordringerne vil – desværre - også være her i morgen. Og formentlig også om fem år. Der findes ingen hurtige eller nemme løsninger. Det er det lange, seje træk.

- Men vi skal blive ved med at tage udfordringerne alvorligt. Vi skal blive ved med at tale højt om dem. Og finde nye løsninger på nye udfordringer.
- Vi skal som samfund træde et skridt frem, når andre forsøger at trænge samfundets grundlæggende rettigheder tilbage.
- Tak for ordet.